

SANG ER EN DIREKTE VEJ TIL GLÆDE, NÆRVÆR OG FÆLLESSKAB

Her er et 'læringsmiljø' fyldt med sang og musik som hver dag kan indgå som en helt central del af børnenes oplevelses- og læringsmiljø. Læs de glade eksempler og læs hvorfor sang/musik udvikler børn så meget!

Af Laura Flensted-Jensen, Sanger, Underviser og Projektleder af Sangglad og Siri Myggen, Sangkonsulent og Seniorkonsulent Musikkens Hus

"Her er Hugo – jubiiii" synger alle børn og voksne, mens de glædestrålende løfter armene over hovedet. Hugo smiler lidt genert. En voksen fanger hans blik og stryger ham på ryggen, mens Nora vinker til ham fra den anden side af rundkredsen. Uden ord lægger den voksne tegningen af en sol på gulvet og alle nikker og smiler – "den sang, kender vi godt". Solen begynder at bevæge sig op og ned og alle laver glidetoner på "uuu". Solen fjoller lidt, den kører hurtigt og langsomt, og kan finde på at hoppe, men til sidst lander den roligt på gulvet. Den voksne sætter an og børnene synger velkendt med på "I østen stiger solen op", mens de viser fagter, der illustrerer både sol, guld og bjergetop. Til sidst bliver solen træt. Sangen synges med små stemmer og lille bevægelse. Så må solen gå i seng, og kun fagterne er tilbage.

Sang i dagligdagen

For Hugo er det en helt naturlig del af hverdagen at synge. Han kender en bred vifte af sange så godt, at han kan være med på dem fra start til slut. Han finder også på, hvordan sangene kan udvikles, så vi for eksempel skal synge som dinosaurer, eller som om vi er virkelig vrede eller mens vi hopper. Han synger om årstidernes skift, om hverdagens rutiner og faste traditioner. Han kender de samme sange, som sine venner, og de

Sang er glæde! Se bare på hende til venstre og ham herunder!

opfordrer jævnligt hinanden til at synge med på deres yndlingsange.

Hugo er nemlig barn i en Sangglad daginstitution. For Hugo betyder det mere konkret, at sang er en del af dagens rutiner. Han synger, når han vasker hænder, når han er i garderoben, når han venter på mad, går i skoven eller gynger. Sangen hjælper ham til at genkende dagens struktur og den gør overgangene i løbet af dagen lettere. Hver morgen mødes alle børn og voksne i hans gruppe til sangsamling. Her har det pædagogiske personale planlagt en række legende og kreative læringsaktiviteter med sang som omdrejningspunkt. Om eftermiddagen igangsætter han måske selv sanglege, som han kan invitere de andre børn med ind i.

Projekt Sangglad

I 2015 iværksatte Sangens Hus den hidtil største indsats for sang på børneområdet. I mere end samlet 200 vuggestuer, dagplejetilbud og daginstitutioner landet over indgår sang nu hver dag som en helt central del af børnenes oplevelses- og læringsmiljø. I Sangglad handler det ikke om frasering, vibrato eller nodekendskab. Det handler om udvikling af sprog, sociale kompetencer,

Sang er også koncentration. Se bare på hans øjne og hele hans kropssprog!

fællesskab, følelsesmæssig udvikling, kommunikation, tilknytning, trivsel, leg og læring gennem *glæden* ved sang.

Det helt overordnede mål med Sangglad er, at sangen skal bidrage væsentligt til glade og kreative børneliv. Det er der forskningsmæssigt belæg for, at den kan, når det at synge sammen er en del af børnenes og de voksnes fælles hverdag. At synge er en direkte vej til glæde, nærvær og fællesskab. Sang er en nøgle til kulturel forståelse af traditioner, historie og fælles oplevelser, og samtidig er den forbundet med kroppen. For børn er sang et sprog, som åbner verden på en ny måde, og målet med Sangglad er at give den gave videre til så mange børn som overhovedet muligt.

Børn udvikler sig gennem sang

Når vi synger, har vi gang i rigtig mange forskellige ting på samme tid. Vi skal bruge kroppen til at lave lyden og til at forme ordene. Det involverer holdning, indånding og udånding, at kunne de mundbevægelser, som hører til bestemte lyde

og ord, og at kunne koordinere det hele indbyrdes. Vi skal ramme bestemte toner på bestemte tidspunkter, og vi lærer, at det er os, der styrer kroppen og stemmen, og at vi selv kan bestemme, om vi vil mime, hviske, tale, synge, skråle eller råbe.

Når vi synger sammen, øver vi os i at starte sammen og at følges ad. Det kræver at vi kan lytte til andre samtidig med at vi selv er i aktivitet, og hele tiden afstemme både grundpuls og hvordan vi præcist lægger rytmerne ovenpå. Vi skal også udvikle det, der hedder periodefølelse, som er følelsen af hvornår noget er slut.

Fællessang kræver, at vi udvikler en god evne til at fylde tilpas og tage ansvar i fællesskab. Hvis alle hviske-synger er der ikke nogen sang, hvis nogen hviske-synger og andre råber er det ikke fællessang og hvis alle skråle-synger er der ikke nogen fælles klang. Mens vi synger, forhandler vi om, hvorvidt sangen skal være kraftig eller svag, om vi bremser lidt op til sidst, betoner bestemte ord eller holder små pauser for at gøre sangen mere spændende.

Den norske forsker Nora Kulset har studeret, hvordan sang skaber venskab blandt børn – selv

hvis de endnu ikke har et fællessprog. Hun peger på, hvordan sang indeholder en række komponenter, som imitation, synkronisering, delt intentionelitet og fælles følelsesmæssige oplevelser, der tilsammen fremmer empati mellem børnene. Også Sebastian Kirschner påpeger i sin forskning, hvordan sangaktiviteter styrker de sociale relationer og fremmer det han kalder "pro-social" adfærd – eksempelvis samarbejde og hjælpsomhed blandt børnene. På den måde kan sang medvirke til at knytte børnene sammen, så alle har mulighed for at blive en del af fællesskabet.

Sangglade børn forholder sig nysgerrigt og legende til stemmen. De synger den samme sang på et hav af forskellige måder – med følelser, som instrumenter og i rollelege. Selv de allermindste børn deltager aktivt med fagter, peger på billeder og gemmer sig under farvede tørklæder. Barnets første sang foregår typisk på lyde eller enkelte ord – det kan for eksempel synge Mester Jakob på forskellige dyrelyde, eller synge sit eget og vennernes navne. Lige så stille mestrer barnet flere og flere detaljer i musikken – det laver fulde fag-

Sang er også leg, bevægelse, koordination!

teforløb og synger med på de vigtigste ord, for til sidst i børnehavealderen at kunne koordinere sang sammen med mere komplicerede rytmiske bevægelsesmønstre og måske ligefrem synge flerstemmigt.

Et Sangglad barn ved, at en sang aldrig er statisk, men til enhver tid kan tage nye former, og nye lege kan opstå. Et Sangglad barn finder på nye fantasilande, vi kan tage til i "Jeg gik mig over sø og land". Det graver is, mudder og måske sågar en forælder op med sin grab i gravkongsangen, og det blinker ikke med øjnene, når en af vennerne foreslår at tage enhjørning-støvler på, mens vi svæver rundt til en støvle-remse.

For et Sangglad barn er det lige så naturligt at dirigere, hvordan de andre sangere skal synge en sang, som det er at følge vennens instrukser. Det kan 'prikke' og 'trække' sangene for at vise tonernes længder, og det kan hoppe rundt i en hulahopring for at styre sangens tempo. Et Sangglad barn har gode bud på, hvordan en robot ville synge Mester Jakob, og det får hver dag nye ideer til, hvem vi ellers skal lege, vi er, når vi synger.

Sang i læreplanerne

Vi ved fra forskning og undersøgelser, at der er en positiv sammenhæng mellem børns sangevner og deres selvopfattelse og følelse af inklusion i fællesskabet. Det at lære sange og sangaktiviteter, som er nye for barnet, fremmer tolerancen overfor ukendte og overraskende oplevelser, og børn der synger jævnlige, har en øget villighed til at prøve noget nyt og svært. De har også bedre evne til selvregulering i pressede situationer. Vi

ved, at børn, der synger jævnlige, har en større parathed i forhold til at lære sprog, og at børn lærer andetsprog effektivt gennem sangaktiviteter. Og vi ved at lege, der kombinerer sang og bevægelser giver bedre koordinationssevne og motorik.

Mere om Sangglad her: www.sangglad.dk
Eller via projektleder Laura Flensted-Jensen
laura@sangenshus.dk – tlf. 30573041

Sangglad er både et udviklingsforløb for hele institutionen og et uddannelsesforløb for alle de professionelle voksne, som børnene har deres dagligdag sammen med. En sangkonsulent tilknyttes institutionen og bliver en del af både børnenes møde med sang og de professionelle voksnes udvikling. Det kræver ingen sangfaglige færdigheder at blive Sangglad institution, ligesom der heller ikke findes en fast opskrift på, hvad en Sangglad institution er. Sangprofilen skabes i et tæt samarbejde mellem den enkelte institution og sangkonsulenten, og i fællesskab arbejder de på at sang bliver en lige så naturlig del af hverdagens som at indtage sine måltider, og at sangen bliver en direkte forlængelse af den enkelte institutions arbejde med den styrkede læreplan. Forløbene foregår i daginstitutionens vante rammer, uden at der bliver trukket pædagogiske ressourcer ud af dagligdagen, og varer 1-2 år.

Den store legekonference

Forårskonferencen
26.-27.okt. 2021 i Kolding
Efterårskonferencen
25.-26.nov. 2021 i København

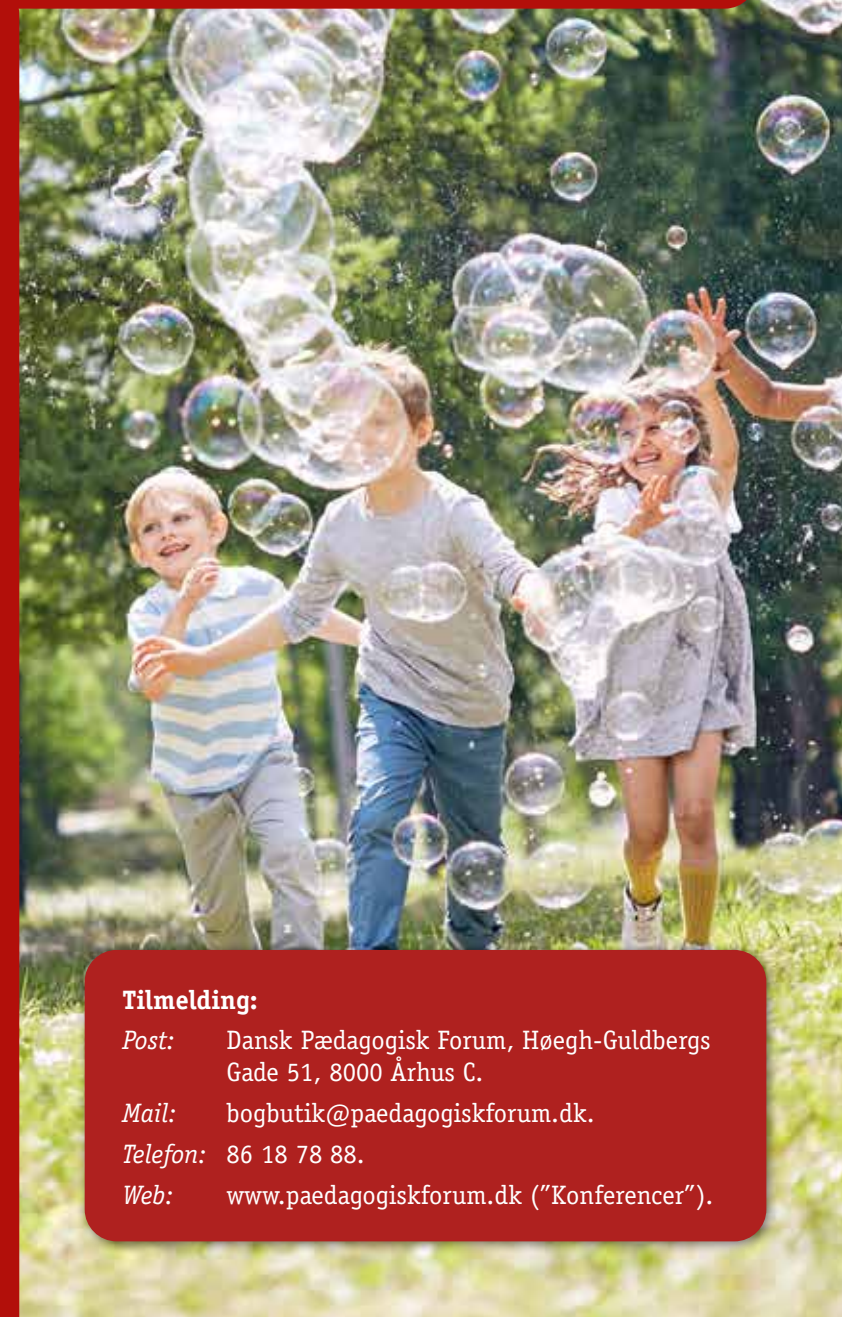
... med teorier om leg ud fra nyeste forskning og med mange levende eksempler!

- du bliver præsenteret for eksempler og du får opdateret din viden om:

- Hvad forstår vi overhovedet ved 'leg'?
- Hvad betyder legen for børns udvikling?
- Børn leger og lærer med hele kroppen!
- Neuropædagogik og hjerneforskning - og leg
- Udviklingsleg i dagtilbud
- Sprog, det er da noget, vi leger
- Lær at fortælle kreativt for børnene!

- du får oplæg fra kapaciteter som:

- Ann-Elisabeth Knudsen
- Kjeld Fredens
- Ditte Winther-Lindquist
- Tanja Christensen
- Tea Thyrrø Sørensen
- Lotte Salling
- Anette Wilhjelm Jahn

Tilmelding:

Post: Dansk Pædagogisk Forum, Høegh-Guldbergs Gade 51, 8000 Århus C.

Mail: bogbutik@paedagogiskforum.dk.

Telefon: 86 18 78 88.

Web: www.paedagogiskforum.dk ("Konferencer").